

Sygn. akt *I ACa 992/19*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący – sędzia Elżbieta Fijałkowska

Sędziowie: Mariola Głowacka

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. P. i L. P.**

przeciwko (...) **Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością**

z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 25 lipca 2019 r. sygn. akt XVIII C 705/19

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Mariola Głowacka Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sygn. akt *I ACa 992/19*

--	--	--

UZASADNIENIE

Powodowie: P. P. i L. P., w pozwie złożonym w dniu 21 lutego 2014r. do Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. łącznie kwoty 32.000 zł poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwot po 16.000 zł wraz z ustawowymi

odsetkami liczonymi od 24 listopada 2012 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania w tym kosztami zastępstwa procesowego w wysokości minimalnej.

W odpowiedzi na pozew z dnia 4 maja 2014r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2014r. Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu Poznań - Stare Miasto w P. jako właściwemu miejscowo i rzeczowo.

Pismem z dnia 4 maja 2016r. powodowie zmienili żądanie pozwu w ten sposób, że każdy z powodów domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 1.000 zł tytułem odszkodowania za konieczne nakłady oraz kwoty 42.423 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości wraz z ustawowymi odsetkami od 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania w tym kosztami zastępstwa procesowego w wysokości minimalnej.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2015r. Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w P. przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu jako właściwemu miejscowo i rzeczowo do jej rozpoznania.

Wyrokiem częściowym z dnia 2 lutego 2018r., wydanym w sprawie o sygn. akt XII C 1293/16, Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził na rzecz każdego z powodów tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości kwoty po 42.423 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 24 listopada 2012r. do dnia zapłaty. Od tego wyroku apelację wywiódł pozwany, na skutek której Sąd Apelacyjny w Poznaniu (sygn. akt I ACa 380/18) zmienił zaskarżony wyrok w zakresie odsetek w ten sposób, że oddalił roszczenia każdego z powodów o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot 42.423 zł za okres od 24 listopada 2012r. do 2 lutego 2016r., a w pozostałej części apelację oddalił.

W piśmie procesowym z dnia 17 czerwca 2019r., złożonym na rozprawie w dniu 18 czerwca 2019r. powodowie oświadczyli, że rozszerzają powództwo i wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwot po 18.423 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 grudnia 2018r. do dnia zapłaty tytułem nakładów koniecznych dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego wraz z kosztami postępowania w tym kosztami zastępstwa procesowego w wysokości stawki minimalnej. Powodowie określili termin wymagalności roszczenia na dzień wydania opinii przez biegłego J. W..

Pozwany w odpowiedzi na rozszerzenie powództwa, na rozprawie 18 czerwca 2019r. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych od rozszerzonego powództwa, nie kwestionując ograniczenia powództwa zawartego w tym piśmie. Powodowie zaś podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. umorzył postępowanie w zakresie żądania powódki zasądzenia od pozwanego na jej rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie w terminie płatności kwoty 1.000 zł od dnia 24. listopada 2012r. do dnia 30 listopada 2018r.,

2. umorzył postępowanie w zakresie żądania powoda zasądzenia od pozwanego na jego rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie w terminie płatności kwoty 1.000 zł od dnia 24. listopada 2012r. do dnia 30 listopada 2018r.,

3. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 18.423 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w terminie płatności:

- od kwoty 1.000 zł od dnia 1 grudnia 2018r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 17.423 zł od dnia 19 czerwca 2019r. do dnia zapłaty,

4. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18.423 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w terminie płatności:

- od kwoty 1.000 zł od dnia 1 grudnia 2018r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 17.423 zł od dnia 19 czerwca 2019r. do dnia zapłaty,

5. w pozostałej części powództwa oddalił,

6. kosztami procesu obciążył pozwanego i z tego tytułu:

a) zasądził od pozwanego na rzecz powódki 7.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

b) zasądził od pozwanego na rzecz powoda 7.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

c) nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.780,47 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego – spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P..

Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

Postanowiono nadto, że jeżeli granica obszaru ograniczonego użytkowania lub granica strefy wewnętrznej przebiega przez budynek mieszkalny jednorodzinny, szpital, dom opieki społecznej, budynek związany ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, wówczas budynek włącza się odpowiednio do strefy zewnętrznej lub strefy wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania. Jeżeli granica strefy wewnętrznej przebiega przez budynek zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zamieszkania zbiorowego lub mieszkaniowo-usługowy, wówczas budynek włącza się do strefy wewnętrznej, przy czym, w przypadku budynków mieszkaniowo-usługowych, dotyczy to wyłącznie części mieszkaniowej.

W uchwale wprowadzono ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości. W strefie zewnętrznej:

- a) zabrania się budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- b) dopuszcza się rozbudowę, odbudowę oraz nadbudowę istniejących szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- c) zabrania się tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk.

Natomiast w strefie wewnętrznej:

- a) zabrania się budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- b) dopuszcza się rozbudowę, odbudowę oraz nadbudowę istniejących szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- c) zabrania się tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk,
- d) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie zewnętrznej w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Natomiast w strefie wewnętrznej w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie - małżonkowie L. P. i P. P. są współwłaścicielami – każdy w 1/2 części – zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w P., przy ul. (...), składającej się z działki ewidencyjnej nr (...) o powierzchni 564 m². Dla nieruchomości Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Zgodnie z załącznikami do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...), nieruchomość powodów znajduje się na terenie objętym strefą wewnętrzną (...) ograniczonego (...) w P..

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość zabudowana była budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, w zabudowie bliźniaczej, o jednej kondygnacji naziemnej z poddaszem użytkowym, niepodpiwniczonym, o powierzchni użytkowej 187,37 m² i drewnianą szopką.

Nieruchomość wchodzi w skład osiedla budynków jednorodzinnych z towarzyszącą infrastrukturą. W najbliższym otoczeniu nieruchomości znajdują się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w pobliżu tereny zielone.

Dojazd drogą publiczną o nawierzchni kostki brukowej. Rejon lokalizacji nieruchomości z punktu widzenia walorów rynkowych oceniany jako korzystny, lecz nie należy do lokalizacji eksponowanych.

Nieruchomość jest ogrodzona od frontu elementami stalowymi na słupkach stalowych i podmurówce, w pozostałej części siatką stalową na słupkach stalowych i ogrodzeniem murowanym. W przedniej części nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny, w tylnej drewniana szopka. Teren przy budynkach zagospodarowany: częściowo utwardzony elementami betonowymi, urządzona zieleń-drzewa i krzewy ozdobne. Powierzchnia gruntu odpowiadająca funkcji zabudowy jednorodzinnej bez potencjalnej możliwości dalszej zabudowy. Budynek został wzniesiony w technologii tradycyjnej w 2002 r.

Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy T. zatwierdzonym Uchwałą Nr (...) Rady Gminy T. z dnia 21 czerwca 2011 r., działka powodów znajduje się na obszarze oznaczonym symbolem M4 dla którego jako funkcję określono tereny zabudowy mieszkaniowej o dużej intensywności.

Wartość rynkowa nieruchomości powodów wynosi 707.047,80 zł. Spadek wartości rynkowej nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, położonej przy ul. (...) w P., będącej własnością powodów wynosi 84.846 zł. Utrata wartości rynkowej nieruchomości wynika z położenia nieruchomości na (...) ograniczonego (...) w P. i doznawanych w związku z tym ograniczeń.

Utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania legalizuje degradację środowiska, wywołaną działaniami lotniska cywilnego i nie eliminuje hałasu oddziaływującego na tym terenie na nieruchomości tam położone. Zmiana wartości nieruchomości jest reakcją rynku na fakt utworzenia strefy ograniczonego użytkowania oraz obciążenie nieruchomości hałasem emitowanym przez samoloty przelatujące, startujące i lądujące z (...) w P..

Uchwała tworząca obszar ograniczonego użytkowania lotniska wywiera wpływ na zachowania uczestników rynku nieruchomości na tym obszarze, uświadamiając im przyczynę jego utworzenia jaką jest ponadnormatywny hałas na tym terenie, a tym samym ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem związane między innymi z hałasem lotniczym, którego wartość przekracza granice hałasu wyrażonego wskaźnikiem równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych. Skutkuje to spadkiem cen uzyskiwanych za nieruchomości położone na obszarze oddziaływania lotniska w stosunku do cen uzyskiwanych za podobne nieruchomości położone poza tym obszarem.

(...) wewnętrzna (...), w której znajduje się nieruchomość powodów, jak i strefa zewnętrzna (...) charakteryzują się podwyższonym miarodajnym poziomem hałasu zewnętrznego. Przed wejściem w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) tj. przed dniem 28 lutego 2012 r. budynek powodów spełniał normowe wymogi co do ochrony akustycznej.

Nieruchomość powodów znajduje się w odległości około 2040 m od progu dokładnie na przedłużeniu pasa startowego w odległości 500 m od punktu monitoringu (...) i (...), w odległości 1090m od punktu monitoringu (...).

Równoważny poziom dźwięku dziennego i nocnego przekracza dopuszczalne wskaźniki przewidziane rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112).

Poziom hałasu w środowisku od ruchu lotniczego dla przedmiotowej nieruchomości jest przekroczony i wynosi 62 dB z prognozą wzrostu hałasu do 64 dB.

Ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem jest związane między innymi z hałasem lotniczym. W związku ze zwiększonym hałasem wywołanym ruchem pojazdów lotniczych zwiększonym przez wprowadzenie strefy, budynek mieszkalny położony na nieruchomości powodów wymaga adaptacji, aby spełnić wymagania dźwiękoszczelności przewidziane dla strefy wewnętrznej.

Konieczna jest wymiana okien na okna o podwyższonej izolacyjności akustycznej oraz zamurowanie otworów po skrzynkach rolet zewnętrznych i rozwiązanie montażu rolet w inny sposób, a także zastosowanie nawiewników okiennych, które obniżają izolacyjność całego okna o kilka decybeli. Takie rozwiązanie jest mniej kosztowne niż montowanie w budynku systemu wentylacji mechanicznej z rekuperacją.

Koszty brutto niezbędne dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym powodów – z zastosowaniem nawiewników okiennych - wynoszą według poziomu cen aktualnych 36.846,69 zł.

W dniu 19 listopada 2012r. powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie w wysokości 100.000 zł z tytułu nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym położonym na nieruchomości powodów oraz w wysokości 300.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). Zgłoszenie roszczeń oraz wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanemu 1 listopada 2012r. Pozwany nie uczynił zadość temu wezwaniu.

Ustalenia faktyczne w sprawie, niezbędne do rozstrzygnięcia o roszczeniu w zakresie nakładów na modernizację akustyczną budynku, Sąd oparł w głównej mierze na opiniach biegłych sądowych T. W. oraz J. W. (w zakresie określenia konieczności dokonania oraz wartości nakładów na rewitalizację akustyczną budynku) oraz dodatkowo – co do określenia wartości rynkowej nieruchomości i zmniejszenia wartości rynkowej nieruchomości) – opinię biegłego R. D..

Biegła akustyk T. W. przeprowadziła indywidualne badania akustyczne oraz dokonała określenia w opinii z grudnia 2017r. nakładów rzeczowych, które należy wykonać na przedmiotowej nieruchomości w celu dostosowania obiektu do odpowiedniej ochrony akustycznej przed nadmiernym hałasem. Z kolei biegły rzeczoznawca majątkowy J. W. dokonał ustalenia wartości nakładów w zakresie wskazanym przez biegłego akustyka przy założeniu, że zakres nakładów przedstawionych w opinii T. W. zostanie zmodyfikowany poprzez przyjęcie alternatywnego sposobu zapewnienia właściwej wentylacji.

Biegła akustyk T. W. w swojej opinii wskazała, że - jej zdaniem - nawiewniki okienne nie wystarczą na wymianę powietrza i zaleciła wykonanie centrali wentylacyjnej z wymiennikiem krzyżowym ciepła, w związku z czym biegły J. W., w opinii szacującej wartość nakładów przedstawił dwa warianty takich nakładów, z uwzględnieniem centrali wentylacyjnej, co znacznie zwiększyłyby koszt tych nakładów, jak i mogłoby doprowadzić do wzrostu wartości nieruchomości oraz tańszą wersję, uwzględniającą nawiewniki okienne. Powodowie ostatecznie wnosili o zasądzenie kwoty 36.846,69 zł stanowiącej koszt nakładów bez montowania w budynku powodów systemu wentylacji mechanicznej z rekuperacją. Sąd był związany tym stanowiskiem strony i z tego względu ustalając stan faktyczny sprawy uwzględnił podstawę faktyczną roszczenia powodów w tym zakresie. W analogicznych sprawach przeciwko (...), o czym Sądowi jest wiadome z urzędu, inni biegli akustycy, jak np. A. K., J. W., który jest biegłym nie tylko z dziedziny budownictwa, lecz również akustyki budowlanej, proponują analogiczne rozwiązanie tj. wentylację z zastosowaniem nawiewników.

Opinie pisemne biegłych, łącznie z ich wyjaśnieniami na rozprawach w zakresie nakładów akustycznych na budynek mieszkalny powodów, w sposób logiczny obrazują zależność miejsca lokalizacji nieruchomości w strefie, sposób rozchodzenia się hałasu w strefie, na konieczność dostosowania budynku do właściwego klimatu akustycznego. Opinie na okoliczność nakładów, które powinny zostać poniesione w związku z położeniem nieruchomości w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania zostały sporządzone przez biegłych dysponujących wiedzą i doświadczeniem w sporządzaniu opinii w analogicznych sprawach związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i są zgodne z zasadami logiki. Zarówno w przypadku biegłej T. W., jak i biegłego J. W., po ustnym przesłuchaniu biegłych, strona pozwana nie kwestionowała już wniosków opinii ww. biegłych, jak również nie wносиła o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych. Sąd także nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu z przyczyn wskazanych powyżej.

W ramach wywiezionego powództwa powodowie zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz odszkodowania związane z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów na tej nieruchomości.

Sąd Okręgowy w Poznaniu orzekł wyrokiem częściowym z dnia 2 lutego 2018r. (zmienionym jedynie w zakresie roszczenia odsetkowego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 lutego 2019r. o sygn. akt I ACa 380/18) o żądaniu odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości powodów na skutek objęcia jej obszarem ograniczonego użytkowania. Uzasadniany wyrok dotyczy pozostałej części dochodzonego roszczenia, tj. odszkodowania z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną budynku powodów.

Legitymacja czynna powodów w procesie nie budziła wątpliwości Sądu. Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017.poz. j.t.), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, wykupienia nieruchomości lub jej części, a także odszkodowania za poniesioną szkodę obejmującą również zmniejszenie wartości nieruchomości może żądać właściciel nieruchomości.

Powodowie: P. P. i L. P. są współwłaścicielami przedmiotowej nieruchomości w częściach ułamkowych w 1/2 części każdy. Udziały nabyli przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Są oni uprawnionymi do dochodzenia od pozwanego żądanych odszkodowań z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz nakładów akustycznych na ich budynek mieszkalny.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z przepisu art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego.

Na rozprawie w dniu 18 czerwca 2019 r. powodowie oświadczyli, że rozszerzają powództwo w zakresie nakładów i wniosli o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwot po 18.423 zł tytułem wartości koniecznych do poniesienia nakładów na modernizację akustyczną wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 grudnia 2018r. do dnia zapłaty. Oznacza to, że każdy z powodów ograniczył żądanie w zakresie żądania odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w terminie płatności kwoty 1.000 zł, z tytułu nakładów na modernizację akustyczną, za okres od dnia 24 listopada 2012r. do dnia 30 listopada 2018r.

Mając na względzie, że pozwany nie sprzeciwił się ograniczeniu powództwa w ww. zakresie, Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 i 4 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 i 2 wyroku końcowego.

W art. 129-136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r., nr 25, poz. 150 ze zm., zwanej dalej P.o.ś.) ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138).

Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 2 P.o.ś. właściciel nieruchomości może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, przy czym szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Powyższe koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się między innymi zmniejszenie aktywów. Obniżenie wartości nieruchomości stanowi przy tym wymierną stratę, niezależnie od tego czy właściciel ją zbył, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań - nieruchomość jest bowiem dobrem o charakterze inwestycyjnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138).

Stosownie do art. 135 § 1 P.o.ś. obszary ograniczonego użytkowania tworzy się jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Obszar ten dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy obecnie - zgodnie z art. 135 ust. 2 P.o.ś. - sejmik województwa w drodze uchwał, a dla zakładów lub innych obiektów, niewymienionych w art. 135 ust. 2 P.o.ś., rada powiatu w drodze uchwały (art. 135 ust. 3 P.o.ś.). Tworząc obszar ograniczonego użytkowania, wskazane organy określają granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego (art. 135 ust. 3a P.o.ś.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 602/09, LEX nr 585768; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, LEX nr 584036; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138) ukształtował się pogląd, który Sąd Okręgowy podziela, zgodnie z którym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości według art. 129 ust. 2 P.o.ś. jest także ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem takiego obszaru pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 w związku z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania, który będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, w tym - hałasu. Taka interpretacja jest przejawem dążenia do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, prowadzących do obniżenia wartości nieruchomości. Tym samym roszczenia o naprawienie szkody, polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (np. hałas) ma swoją podstawę prawną w art. 129 ust. 2 i 3 P.o.ś. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 602/09, LEX nr 585768; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, LEX nr 584036; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2010 r., VI ACa 1156/10).

Jak zauważył bowiem Sąd Najwyższy (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08, publ. Biul. SN 2009/7/11 oraz Lex nr 503415; postanowienia z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, niepubl. oraz z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036), które to stanowisko Sąd Okręgowy podzielił, przewidziana w art. 129 P.o.ś. odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. U podstaw tego poglądu leży wykładnia celowościowa regulacji zawartej w ustawie Prawo ochrony środowiska. W myśl tej wykładni, art. 135 ust. 1 P.o.ś. możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 P.o.ś., zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt. 6

P.o.ś., nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na terenie obszaru ograniczonego użytkowania, eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska. Ustawodawca w art. 129 – 136 P.o.ś. samodzielnie uregulował podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej podmiotu, który tę działalność podejmuje. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, a nadto związek przyczynowy pomiędzy wprowadzonym ograniczeniem sposobu

korzystania z nieruchomości a szkodą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138).

Za tą szeroką interpretacją przemawia dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Rozszczępienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w rozporządzeniu o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające z emisji hałasu jest sztuczne (tak: SN w postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036).

W ocenie Sądu Okręgowego należy przychylić się do stanowiska, zgodnie z którym trzeba szeroko interpretować normę wynikającą z art. 129 ust. 2 poś, zwłaszcza, że za taką interpretacją przemawia wykładnia językowa tego przepisu. Literalne bowiem brzmienie art. 129 ust. 2 P.o.ś. nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości, skoro przecież w przepisie tym chodzi o ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości powstałe w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania.

Powodowie wykazali wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 129 ust. 2 P.o.ś. (co do spadku wartości nieruchomości) i art. 129 ust. 2 P.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 P.o.ś. (co do żądania z tytułu nakładów).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tej uchwały. Dokonali tego pismem z dnia 15 listopada 2012r. (doręczonym pozwanemu w dniu 19 listopada 2012r.), w którym wezwali obowiązanego do zapłaty odszkodowania z tytułu posiadania nieruchomości powodów w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania (w zakresie spadku wartości nieruchomości oraz nakładów na modernizację akustyczną) oraz wyrazili zgodę na uczestnictwo w procedurze koncyliacyjnej, która jednak nie doszła do skutku.

Bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania jest nie tylko spadek wartości nieruchomości, o którym to żądaniu Sąd orzekł w wyroku częściowym, ale również koszty związane z zapewnieniem w ich budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania określone w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr (...). Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 poś w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy P.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wpłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001r. III CZP 68/01, OSNC 2002, z.6, póź. 74; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 r. I ACa 2/08, M.Prawn. 2010/12/692).

Szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r. Ustalając stan techniczny budynku mieszkalnego i wymagania akustyczne jaki ten budynek winien spełniać uwzględniono zatem stan przegród budowlanych na dzień wejścia w życie uchwały. Po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynek mieszkalny powodów nie spełnia norm dla zamierzonych i wyliczonych poziomów dźwięku hałasu. Spełniał je natomiast do chwili wejścia w życie uchwały. Budynek ten wymaga zatem - po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. - dodatkowej modernizacji w zakresie zamontowania nawiewników okiennych, wymiany okien na okna o podwyższonej izolacyjności akustycznej oraz zamurowania otworów po

skrzynkach rolet zewnętrznych. Jak wynika bowiem z ustaleń Sądu, w pomieszczeniach chronionych budynku powodów dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu. Łączna wartość tych nakładów, niezbędnych do poniesienia celem zapewniania właściwego klimatu akustycznego stanowi kwotę 36.846,69 zł.

W związku z tym, mając na względzie wielkość udziałów powodów i będąc związanym żądaniem pozwu (art. 321 k.p.c.), Sąd zasądził z tego tytułu od pozwanego na rzecz powódki L. P. kwotę 18.423 zł, a na rzecz powoda P. P. także kwotę 18.423 zł. Pomiędzy powodami nie zachodzi solidarność, gdyż są współwłaścicielami w udziałach po 1/2 każdy, dlatego też należało zasądzić kwoty po 18.423 zł na rzecz każdego z nich.

Mając na względzie powyższe uwagi Sąd orzekł jak punkcie 3 i 4 wyroku końcowego.

O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c.,

Powodowie domagali się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot 18.423 zł w terminie płatności od dnia 1 grudnia 2018r. tj. od dnia następnego po dniu wydania opinii przez biegłego J. W. w zakresie szacującym koszty rewitalizacji akustycznej.

Dla określenia momentu, od którego pozwany popadł w opóźnienie z zapłatą należnego powodom odszkodowania Sąd miał na uwadze, że z wysokością szkody strony mogły zapoznać się dopiero z chwilą wydania przez biegłego J. W. z dnia 30 listopada 2018r. opinii odnośnie do oszacowania wartości nakładów, przy czym co do kwoty 17.423 zł należało również uwzględnić datę rozszerzenia powództwa w tym zakresie, co nastąpiło na rozprawie w dniu 18 czerwca 2019r.

Przyjęcie takiego rozwiązania przez Sąd nie podważało celu roszczenia odsetkowego, którym jest kompensacja szkody wynikającej z niemożności korzystania przez wierzyciela z należnych mu pieniędzy. Zasądzenie odsetek od daty wezwania do zapłaty prowadziłyby do efektu podwójnego wynagrodzenia powodom (tak: wyrok SA w Poznaniu z dnia 20.11.2018r., I ACa 181/18 oraz wyrok z dnia 13.12.2018r., I ACa 284/18 – co do nakładów na rewitalizację akustyczną budynku). Odnośnie do zgłoszonych przez powodów spornych roszczeń odszkodowawczych, Sąd wskazał, że oszacowanie wartości tych roszczeń, w wezwaniu do zapłaty z dnia 15 listopada 2012r., na łączną kwotę 100.000 zł nastąpiło w sposób uznaniowy. Sami powodowie w pozwie twierdzili, że na dzień jego wniesienia nie jest możliwe ustalenie hipotetycznej szkody i domagali się jedynie części kwot z tego tytułu. Samo wprowadzenie oou nie prowadzi do domniemania, że w związku z tym powstaną szkody w postaci spadku wartości położonych na terenie oou nieruchomości czy też, tym bardziej, konieczności poniesienia wydatków związanych z ochroną akustyczną każdego budynku mieszkalnego. Stwierdzenie tego wymaga, przeprowadzenia badań specjalistycznych związanych nie tylko z badaniem rynku, ale także wpływu wprowadzonych zmian na konkretną nieruchomość. Z tego też względu, należy przyjąć, że wezwanie do zapłaty odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości czy też konieczności poniesienia nakładów w związku z wprowadzeniem oou dla lotniska Ł., o ile miałyby wywołać skutki w rozumieniu art. 455 k.c., 476 k.c. i 481 k.c., musiałoby się łączyć z uprawdopodobnieniem co najmniej w dużym stopniu (czyli przez opinie właściwych rzeczoznawców), że do szkody rzeczywiście doszło, a określona w wezwaniu jej wysokość jest realna (tak: SSA Bogdan Wesołki w zdaniu odrębnym od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 13.12.2018r.; por. też: wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24.04.2018r., sygn. akt I ACa 1176/17, z 20.11.2018r., sygn. akt I ACa 181/18, z 13.12.2018r., sygn. akt I ACa 284/18, z 15.02.2018r., I ACa 880/17).

(...) tych nie zawiera wezwanie do zapłaty z 15 listopada 2012r. Również do pozwu powodowi nie dołączyli stosownych opinii rzeczoznawców, a datujących się na okres wcześniejszy niż wydanie pisemnej opinii przez biegłego J. W. w niniejszej sprawie. Zatem jako najwcześniejszą miarodajną datę, w której można uznać pozwanego jako pozostającego w opóźnieniu, skutkującym odpowiedzialnością odsetkową na podstawie art. 481 k.c., należało uznać datę następującą bezpośrednio po sporządzeniu opinii przez biegłego, gdyż dopiero wówczas przesądzono zarówno o odpowiedzialności pozwanego co do zasady, jak i co do wysokości.

Tym samym dopiero w dniu 1 grudnia 2018r. znana była już wielkość aktualnej szkody powodów co do kosztów nakładów akustycznych, a w związku z tym pozwany był już wówczas zobowiązany do jej naprawienia, z zastrzeżeniem,

że należało również w sprawie uwzględnić okoliczność, że powodowie w toku procesu dokonał rozszerzenia powództwa.

Mając na względzie powyższe Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie na rzecz każdego z powodów z osobna:

- od kwoty 1.000 zł z tytułu nakładów akustycznych od 1 grudnia 2018r. (dzień następny po dacie opinii biegłego J. W., co było zgodne z żądaniem strony powodowej),

- od kwoty 17.423 zł z tytułu nakładów akustycznych od 19 czerwca 2019r. (dzień następny po dacie rozszerzenia powództwa; por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20.11.2018r. w sprawie o sygn. akt I ACa 181/18).

W pozostałej części powództwo w zakresie żądania zasądzenia odsetek było nieuzasadnione i podległo oddaleniu (pkt. 5 wyroku).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., mając na uwadze wynik sprawy.

Apelację od wyroku w części uwzględniającej powództwo wniósł pozwany, domagał się zmiany wyroku i oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powodów na jego rzecz kosztów postępowania ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i zarzucił:

1. art. 136 ust. 3 ustawy z 27.04.01 - Prawo ochrony środowiska (dalej jako: P.o.ś.), albowiem literalna treść przepisu nie pozostawia wątpliwości, że szkodą dochodzoną i zasądzoną w trybie tego przepisu mogą być wyłącznie koszty już poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki: tymczasem zaskarżonym wyrokiem zasądzono na rzecz powodów kwoty pieniężne: „(...) z tytułu koniecznych do poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną, to jest orzeczono o kosztach na przyszłość, pomimo że nakłady nie zostały poniesione przez powodów;

2. art. 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. poprzez nieprawidłowe zastosowanie do orzekania konstrukcji wyroku częściowego oraz końcowego w sytuacji, gdy roszczenia o odszkodowanie z tytułu utraty wartości nieruchomości (art. 129 ust. 2 P.o.ś.) i z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną tej nieruchomości (art. 136 ust. 3 P.o.ś.) pozostają ze sobą w ustawowym funkcjonalnym związku faktycznym i prawnym uniemożliwiającym odrębne orzeczenie o każdym z tych roszczeń;

3. art. 129 ust. 2 P.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 P.o.ś. oraz art. 361 § 1 i § 2 k.c., a także art. 363 § 1 k.c. poprzez utożsamienie daty wejścia w życie Uchwały Nr (...) Sejmiku Województwa (...) z 30.01.12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P. (dalej jako: Uchwała (...) Ł.) z dniem wyrządzenia szkody w majątku powodów;

4. art. 136 ust. 2 P.o.ś. poprzez błędne przyjęcie, że pozwana ma bierną legitymację procesową w zakresie szkód wyrządzonych immisjami dźwiękowymi pochodzącymi z samego faktu przelotów statków powietrznych obywateli się zgodnie z obowiązującymi przepisami;

5. § 8 pkt 2 lit. d Uchwały (...) Ł. poprzez sprzeczne z zakresem normowania błędne zastosowanie tego przepisu jako podstawy wyrokowania w stosunku do nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów.

6. art. 129 ust. 2 P.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 P.o.ś. i § 10 z.t.p. poprzez brak dokonania dla potrzeb wyrokowania prawidłowej wykładni wyrażenia: „ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości”;

7. art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. poprzez uwzględnienie powództwa o nakłady na rewitalizację akustyczną w sytuacji, gdy powodowie uzyskali już zaspokojenie roszczeń w zakresie ustawowych granic odpowiedzialności pozwanej wyznaczonych ww. przepisami;

8. art. 361 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że przesłanką rozstrzygnięcia o nakładach poniesionych na rewitalizację akustyczną nieruchomości jest: „(...) związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem

sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (...)”, gdy tymczasem przepisy art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 P.o.ś. nie zastępują w tym zakresie unormowania Kodeksu cywilnego, co oznacza, że adekwatny związek przyczynowo-skutkowy powinien istnieć pomiędzy działaniem pozwanej a szkodą, a nie pomiędzy: wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

9. art. 227 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie jako dowodów będących podstawą rozstrzygnięcia opinii biegłego sądowego mgr inż. J. W. oraz opinii biegłej akustyk dr T. W. pomimo, że obie opinie posiadają kwalifikowane wady uniemożliwiające ich zaakceptowanie;

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Powyższe ustalenia Sądu I instancji oraz ich ocenę prawną Sąd Apelacyjny podziela oraz przyjmuje za własne. W ramach przeprowadzonej kontroli odwoławczej Sąd II instancji nie dostrzegł uchybień, które winny być uwzględnione z urzędu. W konsekwencji, dalsza argumentacja Sądu Apelacyjnego koncentrować się będzie na tych zagadnieniach, które wskazano w apelacji. Dodać należy, że są one w zasadzie powtórzeniem tych, które były podnoszone przed Sądem I instancji.

Artykuł 136 ust. 3 ustawy prawo ochrony środowiska - koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych: pozwany zarzucał, że Sąd Okręgowy zasądzając te koszty orzekł na przyszłość, ponieważ nakłady nie zostały do dnia wyrokowania przez powodów poniesione.

Zarzut ten jest bezzasadny, bowiem w świetle przepisów art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 P.o.ś. roszczenie z tytułu nakładów na zapewnienie nieruchomości powodów odpowiedniego komfortu akustycznego nie jest uzależnione od uprzedniego poniesienia tych kosztów. Zagadnienie to było już przedmiotem analizy i oceny dokonanej przez Sąd Najwyższy, dla przypomnienia Sąd Apelacyjny przywołuje wyrażony pogląd, że wykładnia językowa tego przepisu wskazuje, że chodzi o koszty poniesione, nawet w braku obowiązku ich wydatkowania. Interpretacja systemowa prowadzi bowiem do wniosku, że tego rodzaju szkody objęte są odszkodowaniem wskazanym w przepisie art. 129 ust. 2 P.o.ś. określającym skutki wprowadzenia ograniczeń. Funkcjonalne jego rozumienie przemawia za przyjęciem, że zrekompensowanie tych wydatków, jako zmierzających do likwidacji ujemnych następstw dozwolonego natężenia hałasu, należy do zakresu jego regulacji, ponieważ uznaje za szkodę, podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 P.o.ś., także poniesione koszty rewitalizacji akustycznej budynków bez potrzeby rozstrzygnięcia o istnieniu obowiązku przeprowadzenia prac dostosowawczych. Nie ma podstaw do przypisywania temu uregulowaniu roli ograniczenia szkody związanej z koniecznością dostosowania budynków do wprowadzonych wymagań technicznych jedynie do kosztów poniesionych. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., sygn. akt. II CSK 254/12).

Podkreślić ponownie należy, że roszczenie z art. 136 ust. 3 P.o.ś. ma umożliwić właścicielowi przystosowanie budynku do sytuacji zagrożenia wzrostu stopnia natężenia hałasu na obszarze ograniczonego użytkowania i ograniczyć uciążliwości związane z sąsiedztwem lotniska niezależnie od tego, czy aktualny poziom hałasu na nieruchomości przekracza normy, czy też do ich przekroczenia dojdzie w przyszłości, na skutek zwiększenia stopnia natężenia ruchu lotniczego. Takie unormowanie uwzględnia okoliczność, że wielu osób nie byłoby stać na poniesienie nakładów inwestycyjnych wcześniej, co w konsekwencji odmiennego uregulowania pozbawiłoby je możliwości uzyskania odszkodowania.

Zarzut naruszenia art. 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. poprzez nieprawidłowe zastosowanie do orzekania konstrukcji wyroku częściowego okazał się także bezzasadny.

W ocenie pozwanego niedopuszczalne było odrębne orzekanie o pozostających ze sobą w ustawowym związku funkcjonalnym roszczeniach odszkodowawczych tj. o wyrównanie obniżenia wartości nieruchomości oraz o nakłady na rewitalizację akustyczną. Skutkiem tego było bowiem pozbawienie strony pozwanej prawa do zaskarżenia wyroku

skargą kasacyjną. Zdaniem pozwanego jeżeli rozdzielenie roszczeń skutkuje zmniejszeniem wartości przedmiotu zaskarżenia poniżej 50.000,00 zł, to taka sytuacja wpływa nie tylko na ochronę konstytucyjnego prawa do sądu pozwanego portu lotniczego, ale również na ochronę uprawnień strony powodowej, która również nie może w takim przypadku złożyć skargi kasacyjnej.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska, że wydanie wyroku częściowego było rozpoznawanej sprawie niedopuszczalne.

Wydanie takiego wyroku zostało pozostawione decyzji sądu, który przy spełnieniu warunków art. 317 k.p.c. uwzględniając ekonomię procesową i interesy stron, może zakończyć postępowanie co do niektórych roszczeń. Czyni to, gdy stan sprawy co do niektórych roszczeń pozwala na orzekanie, a inne roszczenia wymagają jeszcze długotrwałego procedowania.

Możliwość wydania wyroku częściowego w konfiguracji odnoszącej się do niektórych z żądań wniosku wynika z dopuszczalności kumulacji przedmiotowej roszczeń (art. 191 k.p.c.) [por. uchw. SN z 8.6.1977 r., III CZP 40/77, OSNCP 1978, Nr 2, poz. 24; uchw. SN z 22.9.1977 r., III CZP 72/77, OSNCP 1978, Nr 4, poz. 65; post. SN z 4.7.1983 r., III CRN 129/83, OSNCP 1984, Nr 5, poz. 75; uchw. SN z 16.1.1984 r., III CZP 72/83, OSNCP 1984, Nr 7, poz. 115; post. SN z 25.5.1994 r., I CRN 49/94, PS 1995, Nr 1, s. 93, z głosem A. M.; K. K., w: W. B., Z. R. (red.), (...), t. II, 1987, s. 367; B. B., *Metodyka*, s. 223–224; J. K., *Postępowanie nieprocesowe*, s. 52; W. S., *Postępowanie nieprocesowe*, s. 77; K. K., *Postępowanie nieprocesowe*, W. 2004, s. 166; B. D., w: Z. R., W. S. (red.), *Kodeks*, t. I, 1975, s. 775–776 i 804; K. P., *Wyrok*, s. 167].

Jeżeli natomiast rozstrzygnięcie w konkretnej sprawie powinno obejmować, obok rozstrzygnięcia o samym przedmiocie procesu, także rozstrzygnięcia dotyczące kwestii związanych z rozstrzygnięciem sprawy, wówczas przyjmuje się, że nie można wydawać wyroku częściowego dotyczącego samego przedmiotu sporu, a rozstrzygnięcia związanych z nim kwestii pozostawiać do późniejszego rozstrzygnięcia w wyroku końcowym [np. M. J., w: T. E. (red.), *Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego*, cz. 1, t. I, s. 467].

Taka sytuacja nie miała jednak miejsca bowiem pomiędzy odszkodowaniem z tytułu spadku wartości nieruchomości a odszkodowaniem rekompensującym konieczne wydatki na stworzenie w budynku właściwego klimatu akustycznego nie zachodzi taka zależność, która uniemożliwia odrębne orzekanie o każdym z tych roszczeń (zob. uzasadnienie do w/w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2013r. w sprawie II CSK 578/12). Oczywiście jest, że strona może dochodzić tych roszczeń oddzielnie w różnych postępowaniach lub domagać się tylko jednego z nich.

W tej sprawie niezbędne do rozstrzygnięcia o roszczeniach powodów były opinie biegłych. Masowość spraw tego rodzaju przeciwko (...), konieczność przeprowadzania w każdej sprawie od dwóch do trzech opinii uzasadniała wydawanie orzeczeń częściowych. Opinie te najpierw odnosiły się do odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, a następnie rekompensującego konieczne wydatki na nakłady. O takim procedowaniu zadecydowały względy ekonomii procesowej i interes strony powodowej od lat czekającej na rozstrzygnięcie sprawy (pозew został wniesiony 21 lutego 2014 r.)

Akcentowana przez pozwanego niemożność zaskarżenia wyroku skargą kasacyjną przy takim procedowaniu nie była argumentem potwierdzającym naruszenie 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. przede wszystkim z uwagi na charakter środka zaskarżenia jakim jest skarga kasacyjna.

W aktualnym stanie prawnym skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu II instancji kończących postępowanie w sprawie, ograniczonym co do podstaw oraz zakresu dopuszczalności, z szeroko rozbudowanym przesądem. Służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. post. SN z 4.2.2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, Nr 7–8, poz. 147). Dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej z uwagi na spełnienie przesłanki wartości przedmiotu zaskarżenia nie oznacza jej przyjęcia przez Sąd Najwyższy. Zgodnie z art. 398⁹ k.p.c. muszą bowiem zaistnieć okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania. Podkreślić

trzeba, że zagadnienia związane z roszczeniami, których podstawą są przepisy art. 129 § 2 i art. 136 ust 3 ustawy Prawo ochrony środowiska od wielu lat są przedmiotem analizy przez Sąd Najwyższy, co znalazło wyraz w jego rozlicznym orzecznictwie. Zarzuty podnoszone przez pozwanego są powtórzeniem (może w innej formule z uwagi na zmianę pełnomocnika) dotychczasowych zarzutów, które znajdują wyjaśnienie w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego.

Nie naruszył Sąd Okręgowy art. 129 ust. 2 P.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 P.o.ś. oraz art. 361 § 1 i § 2 k.c., a także art. 363 § 1 k.c. przyjmując, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała dacie wejścia w życie Uchwały Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa (...) z 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r.

Zgodnie z art. 174 ust. 1 i 2 P.o.ś. eksploatacja dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, natomiast emisje polegające na wprowadzaniu gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, wytwarzaniu odpadów, powodowaniu hałasu powstające w związku z eksploatacją drogi, linii kolejowej, linii tramwajowej, lotniska oraz portu, nie mogą (...) spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający tym obiektem ma tytuł prawny.

Niespełnienie warunków określonych w tych przepisach powoduje, że instalacje czy inne obiekty, których funkcjonowanie powodowałoby przekroczenie standardów jakości środowiska należałoby uznać za niezgodne z prawem.

Przesłanką utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. była zatem niemożność dotrzymania standardów jakości środowiska poza jego terenem, mimo zastosowania dostępnych rozwiązań. Uchwała tworząc obszar użytkowania dla lotniska P.- Ł. stwierdziła bezprawność działania i otworzyła drogę do podejmowania określonych działań prawnych, jak dochodzenie przez osoby poszkodowane takim oddziaływaniem roszczeń przed sądem cywilnym.

Sąd Okręgowy nie ustalił, że szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego – uchwały Sejmiku Województwa (...), co miałyby zdaniem pozwanego zwalniać go z odpowiedzialności, gdyż nie byłby biernie legitymowany (art. 417¹ § k.c.).

Sąd Okręgowy przyjął natomiast, że z datą wejścia w życie uchwały powstała szkoda przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych w odniesieniu do tych budynków, które nie spełniały wymagań uchwały.

Podmiotem zobowiązanym do zaspokojenia roszczeń nie jest ten, kto wydał akt prawa ustanawiający obszar ograniczonego użytkowania, lecz zgodnie z art. 136 ust. 2 P.o.ś, ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania.

Stanowisko apelującego, że pozwany jako zarządzający portem lotniczym nie jest podmiotem, którego działalność spowodowała ustanowienie (...) i, że w konsekwencji nie ma biernej legitymacji procesowej jest niezasadne.

Zgodnie z przywołanym przepisem podmiotem zobowiązanym do wypłaty odszkodowań lub wykupu nieruchomości jest podmiot, z którego działalnością wiąże się utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania, czyli podmiot, którego działalność powoduje przekroczenie standardów jakości środowiska.

Działalność zarządzającego lotniskiem – (...) sp. z o.o. w P. polega na obsłudze operacji startu, lądowania, postoju statków powietrznych, obsłudze pasażerów i ładunków, statków powietrznych i ich załóg (art. 2 ust. 4, 7 ustawy prawo lotnicze z dnia 3 lipca 2020 r. Dz. I 2020 r poz. 1970 t.j.). Utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska związane było z przekraczaniem poziomu dźwięku pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. Niemożność

dotrzymania standardów jest spowodowana funkcjonowaniem lotniska, a więc działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska.

Poza tym wyraźnie wynika z § 1 uchwały nr (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. (Dz.Urz.Woj.W.. z 2012 r. poz. 961), że obszar ograniczonego użytkowania został utworzony dla lotniska P.-Ł. w P., którego zarządcą jest (...) sp. z o. o. To ten podmiot bowiem prowadzi działalność powodującą ograniczenia (działalność lotniska) dla własnej korzyści, pobierając od przewoźników lotniczych opłaty za korzystanie z infrastruktury lotniska. Zgodnie z zasadą cuius damnum eius periculum ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści. Dlatego nie budzi wątpliwości w świetle art. 136 ust 2 P.o.ś. istnienie biernej legitymacji pozwanego.

Interpretacja § 8 pkt 2 lit. d uchwały (...) nie nasuwała zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy dokonując ustaleń faktycznych przywołał treść uchwały w jego § 8, który określa sposoby korzystania z terenu i w § 9, który wprowadza wymagania techniczne dotyczące budynków usytuowanych w obszarze ograniczonego użytkowania. Nie jest jasne na czym błędne zastosowanie przez Sąd wskazanego postanowienia miałoby polegać. § 8 pkt 2 lit. d dopuszcza lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Natomiast w § 9 postanowiono że „W obszarze ograniczonego użytkowania wprowadza się następujące wymagania techniczne dotyczące budynków: 1) W strefie zewnętrznej - zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. 2) W strefie wewnętrznej - zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej”

W uzasadnieniu uchwały stwierdzono, że „W obszarze określono ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów: II. W zakresie sposobów korzystania z terenów w strefie wewnętrznej dopuszczono lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej (na podstawie str. 224 raportu i tabeli 8.1. aneksu; III. W zakresie wymagań technicznych dotyczących budynków: w strefie wewnętrznej - wprowadzono obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej (na podstawie str. 223, 224 raportu i tabeli 8.1. aneksu)”. Oznacza to, że w odniesieniu do istniejącego budynków powodów nałożony został obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej (na podstawie str. 223, 224 raportu i tabeli 8.1. aneksu)

Zarzut, że Sąd Okręgowy dokonał błędnej wykładni wyrażenia „ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości”, czym naruszył art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 P.o.ś. pozbawiony był racji.

Przesłanką utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania było stwierdzenie, że odnośnie do lotniska

Ławica nie jest możliwe dotrzymanie standardów jakości środowiska poza jego terenem, mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych; w uchwale o utworzeniu obszaru wydzielone zostały poszczególne strefy, w których wprowadzono zróżnicowane ograniczenie i wymagania. W odniesieniu do nieruchomości powodów były to także wymagania techniczne dotyczące ich budynku. Na tym właśnie polega ograniczenie korzystania z prawa własności nieruchomości powodów.

Okoliczność, że powodowie uzyskali odszkodowanie z tytułu spadku wartości ich nieruchomości nie wykluczały prawa do domagania się odszkodowania z tytułu nakładów na rewitalizację.

Twierdzenie, że uwzględnienie roszczeń z tytułu rewitalizacji akustycznej mogłoby nastąpić wyłącznie w zakresie wykraczającym ponad zasądzoną już kwotę odszkodowania, i to przy spełnieniu warunku udowodnienia faktycznie poniesionych nakładów na rewitalizację akustyczną, jest bezzasadne.

Utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania wiąże się z wprowadzeniem ograniczeń na danym terenie, takich jak zakazy prowadzenia określonej działalności, czy nakaz spełnienia przez budynki określonych wymagań technicznych (np. wprowadzenie dodatkowych zabezpieczeń przed hałasem, takich jak np. dźwiękochłonne okna itp.). Przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 P.o.ś. wskazują zatem na możliwe postacie uszczerbku majątkowego właściciela nieruchomości, jeżeli doszło do ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób. Roszczenie o spadek wartości nieruchomości oraz o nakłady w celu wypełnienia wymagań technicznych, dotyczących istniejących budynków, stanowią dwa zasadnicze roszczenia odszkodowawcze związane z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania

Szkody z tytułu spadku wartości nieruchomości i z tytułu zwrotu nakładów pozostają bez wzajemnego na siebie wpływu. Bez wątpienia zwrot nakładów na dodatkową ochronę akustyczną przysługiwać może tylko w granicach, w jakich konieczność taka wynika z zakwalifikowania budynku do poszczególnej strefy obszaru ograniczonego użytkowania. Odszkodowanie z tego tytułu nie może zatem obejmować kosztów doprowadzenia nieruchomości do standardów ochrony akustycznej, wymaganej na podstawie powszechnie obowiązujących norm i przepisów prawa budowlanego.

Kwestionowanie przez pozwanego istnienia związku przyczynowego pomiędzy wprowadzeniem ograniczonego sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (art. 361 § 1 k.c.) i twierdzenie, że związek powinien istnieć pomiędzy działaniem pozwanej a szkodą.

Zagadnieniem związanym z istnieniem związku przyczynowego pomiędzy wejściem w życie o.o.u. a spadkiem wartości nieruchomości Sąd Najwyższy odniósł się już jednolicie w wielu orzeczeniach (zob. wyroki z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, z dnia 15 grudnia 2016 r., II CSK 151/15, a także postanowienia o odmowie przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania opartych na podobnych zarzutach m.in. postanowienia z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, II CSK 681/16; z dnia 13 kwietnia 2017 r., II CSK 735/16; z dnia 28 marca 2017 r., II CSK 680/16, II CSK 675/16; z dnia 15 marca 2017 r., II CSK 597/16; z dnia 9 marca 2017 r., II CSK 586/16; z dnia 24 marca 2017 r., II CSK 608/16; z dnia 27 marca 2017 r., II CSK 671/16).

Najpełniej uczynił w wyroku z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie sygn. akt II CSK 113/16. W jego uzasadnieniu, podobnie jak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08 (Biul. SN 2009/7/11) przyjął, że art. 129 ust. 2 P.o.ś. stanowi samodzielną podstawę roszczeń odszkodowawczych związanych z wprowadzonym ograniczeniem korzystania z nieruchomości. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez jej właściciela oraz związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą, którą może być spadek wartości nieruchomości i/lub konieczność poniesienia nakładów na rewitalizację.

Nie może być więc mowy o naruszeniu art. 361 § 1 k.c.

Nie był zasadny zarzut naruszenia art. 227 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c.

W art. 136 ust. 1 P.o.ś. ustawodawca przesądził o cywilnym charakterze spraw dotyczących wysokości odszkodowania lub wykupu nieruchomości, wynikających z ograniczenia sposobu korzystania ze środowiska w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Konsekwencją tego uregulowania jest stosowanie do rozpoznania roszczenia całego katalogu środków dowodowych, w tym również opinii biegłych powołanych przez sąd. W obowiązujących przepisach prawa nie ma żadnych podstaw do przyjęcia by w toku postępowania sądowego Inspekcja Ochrony Środowiska była wyłącznie uprawniona do wykonania specjalistycznych badań natężenia dźwięku albo ciśnienia fal akustycznych

Jeśli chodzi o koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki, to o szkodzie w rozumieniu art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 P.o.ś. można mówić wyłącznie wówczas, gdy budynek wymaga dostosowania do odpowiedniego klimatu akustycznego, o czym można się przekonać po przeprowadzeniu stosownych badań empirycznych wewnątrz budynku. Dlatego istnieje potrzeba by badania te w pierwszej kolejności przeprowadzał biegły akustyk, a następnie zakres zabezpieczeń dobrał rzeczoznawca budowlany. Tak też było i w rozpoznawanej sprawie; nie było zatem żadnych podstaw do dyskwalifikacji opinii biegłych.

Wobec tego apelacja z uwagi na bezzasadność podlegała na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie § 2 pkt 5, § 10 ust. pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.)

Mariola Głowacka Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga